

כיתה מקדמת לאמהות ובנות

כתבה: חימנה סנרמן - פסיכולוגית חינוכית מומחית, שפ"ח מודיעין עלית.
הדריך: ישי שליף - פסיכולוג חינוכי מומחה, מדריך בכיר, מנהל שפ"ח מודיעין עלית.

שמחת היצירה והביצוע של עבודה זו, מוקדשים בענווה לאדם שביצירתו וצניעותו האיר את דרכי האישי והמקצועי, מייקל וויט ז"ל-1948-2008.

באחד מערבי חורף 2006, נפגשנו כמה עמיתים נרטיבים, עם פסיכולוגית דנית בשם יניקה פו. יאניקה סיפרה לנו על תוכנית המתבצעת בעיירה סורוא שבדנמרק. זוהי תכנית עבודה מיוחדת עם ילדים הסובלים מהפרעות התנהגות, שלבים התחלתיים של הפרעות אכילה, בעיות תקשורת קלות, קומפוטנטיות הורית נמוכה, בדרך כלל ממשפחות ברמה סוציולכללית נמוכה. התוכנית בנויה על בסיס תוכנית אנגלית של המרכז המשפחתי שבמלבורו, אנגליה. התוכנית הדנית הוסבה לעקרונות הגישה הנרטיבית.

התלמידים נאספים ממספר בתי ספר בעיר, מגיל 6 עד 14 בכיתה בבית ספר רגיל. הילדים מגיעים לכיתה עם אחד מהוריהם, שלוש פעמים בשבוע (ימי ב'ד'ה') ולומדים בין 8:00 ל 11:30. לאחר מכן (12:00 עד 15:00) הם מוסעים לבתי הספר המקוריים שלהם במטרה לבנות גשרים ולחזק את הנלמד, בשטח. בימי א' וג' כל ילד לומד בבית סיפור ובכיתתו.

מדובר בסה"כ 8- ילדים ו-8 הורים, כאשר תמיד הורה אחד נוכח בכיתה עם הילד וניתן להחליף בין ההורים. מערכת החינוך בעיר מאמינה שאם יקבלו עזרה במשך שנה, לא יהיה צורך להעבירם למסגרות חינוך מיוחד כוללניות, והם יישארו במסגרת הרגילה.

כדי להתקבל לתוכנית הזאת ולמנוע השמת ילדם בחינוך המיוחד, על המשפחות להתחייב שאחד מהמבוגרים האחראים לו, ילווה אותו לכיתה. על העירייה מוטלת האחריות לפצות כלכלית את ההורה על הפסד שעות עבודה. הצוות החינוכי כולל: מורה, פדגוג, שהוא מומחה למיומנויות חברתיות, ופסיכולוג. העבודה נעשית בכל הערוצים: עם הילד, עם המשפחה ועם המחנכים מכיתות האם. המורה והפדגוג מאומנים על ידי הפסיכולוג בעקרונות, ורעיונות לפי הגישה הנרטיבית. בתחילת התוכנית נערכת פגישה פרטנית עם כל ילד והוריו, בנוכחות הצוות החינוכי, בה נקבעות ארבע מטרות לשיפור מצבו של הילד. מטרות אלו נקבעות ביחד עם הילד ועליהן להיות מאוד מעשיות, ומוגדרות היטב ובהירות מבחינה התנהגותית, כגון:

- אעשה מה שהמורה מבקשת, מבלי שתבקש זאת פעם נוספת.

- אעשה את שיעורי הבית שלי.

- אשב על הכיסא במשך השיעור.

- אשחק עם חבריי במקום להרביץ להם.

כל יום אחרי כל שיעור 5 ימים בשבוע הילד מקבל הערכה על ארבעת מטרות העבודה שלו לפי סולם בין 1 ל-4 כאשר יוגדר:

1. לגמרי לא ביצע.

2. לא ביצע.

3. חרג פעם או פעמיים.

4. ביצע את המשימה בהצטיינות.

לכל ילד דף נייר משובץ המכונה "מדרגות להצלחה", הוא מתבקש למלא ריבועים על הדף בכל פעם שקיבל ניקוד 3 או 4. כאשר הוא ממלא 25 ריבועים, הוא מקבל פרס מהוריו: פעילות כלשהי שמקובלת עליהם.

כל בוקר נפתח בישיבה משותפת של ילדים-הורים-צוות חינוכי. מתחילים את הבוקר בשירה משותפת של שיר שיבחר בכל פעם ע"י אחד הילדים. בהמשך בודקים את המספרים "במדרגות ההצלחה" ואם לילד רק מספרים 4/3 הוא מקבל מחיאות כפיים מכולם, ואם אין לו אז לא מוחאים לו כף. לאחר מכן, מתחלקים לשתי קבוצות ילדים/הורים (לצורך תמיכת המשך של הורה לילדו) והם נשאלים במה הם היו מעוניינים להתמקד? מה הם היו רוצים שיהיה שונה ומה צריך לעשות כדי להשיג זאת?

התופעה המעניינת היא שהתשובות של ההורים וילדיהם דומות. שאלות לילדים: מה אתה רוצה להשיג? מי יכול לעזור לך?

שבים למליאה וחוזרים על בקשותיהם של ההורים כמו גם על אלו של הילדים.

לאחר מכן נלמד החומר אותו הפסיד הילד בבית הספר שלו. ההורים הם המורים. ההורה יושב עם ילדו, במידה והילד לא לומד או אינו מתפקד כמצופה, ההורה יפנה קודם כל להורה אחר. אם יש צורך בעזרה נוספת, אחד מאנשי הצוות יכול להציע עזרה להורה (בימי חמישי מאפשרים להורים לבקש החלפת הורים בתהליך ההוראה של הילד).

בהמשך שואלים את הילדים שאלות נרטיביות: "אני שומעת על כל כך הרבה 3 ו 4, איך זה היה בשבילך? מה עזר לך להגיע לכך? מה אתה חושב/ת שהמורה רואה שהשתנה אצלך?"

את ההורים, שהם כמובן שותפים לכל הפעילויות בכיתה, שואלים: "איך זה בשבילך כאבא/אמא לשמוע שהבן שלך מתקדם בבית הספר?"

ביום חמישי כאשר הילדים מושבים לבית ספרם, הצוות החינוכי יושב עם קבוצת ההורים במשך כשעה וחצי. אפשר לעבוד איתם על כל מה שמעניין אותם, ראיון על החיים במשפחה, על העבודה בקבוצת ההורים וכדומה, כאשר האחרים משמשים כעדים.

מעלים את אשר התרחש במהלך השבוע, כולל את הקשיים, והילדים מתייחסים לכך ומעלים מצבים דומים מניסיונם כולל את תגובותיהם למתרחש במטרה לבנות מאגר פתרונות. "איזו תכונת אופי שלך סייעה לך להגיע לפתרון זה?"

ספרי סיפור קצר שממחיש את העניין. מה היה מספר עליך מישהו אחר שמכיר אותך היטב? מדי 6 שבועות, מתבצעת ישיבת הערכה, עם המורה, ההורה והילד. במשך כשעה. כאשר משיגים מטרה מגדירים מטרה חדשה.

כאשר הילדים מתחילים לצבור ציוני 3-4 במשך תקופה ארוכה (3-5 חודשים) מצמצמים את השתתפותם ליומיים בשבוע ומשם ליום עד שלפי הערכת מצב משותפת הם בשלים לסיים את התכנית. בסיום התכנית רצוי ללוות אותם במעבר מהמקום רווי ההצלחה למקום רווי הבעיות עם הזהות החדשה.

בתום מפגש הערב, היה ברור שמתוך מספר פרויקטים שגברת פו הציגה, הפרוייקט "הורים לומדים עם ילדיהם" זכה במקום המועדף.

תוכנית העבודה מותאמת לאוכלוסיה ישראלית.

מספר חודשים לאחר המפגש עם הגברת פו, במהלך עבודתי השוטפת כפסיכולוגית חינוכית, התמודדנו עם ילדה בכיתה מקדמת שאיבדה את אמונה במבוגרים.

חלק מתוכנית ההתמודדות עם המקרה במערכת, כלל ליווי יומי של הילדה על ידי אימה, והוצאתה ההדרגתית של האם מכיתת הלימוד להתמתנה בפרוזדור ובחדר מורות. במערך העבודה של האם עם בתה נכללה שעת משחק יומית בתוך המערכת הלימודית היומית של הבת. מקרה זה והצלחה לה זכינו הועלו בישיבה רבת משתתפים שהאמינו בהזדמנות הטמונה בפרויקט זה. אם בשל צמצום כלכלי יחסי בארצנו, ומתוך סדר עדיפויות אחר, נעשו התאמות לעבודה במסגרת בית ספר יסודי במגזר החרדי. הפרוייקט הוצג למנהלת בית הספר ולצוות החינוכי, לקבלת הסכמתם.

אספנו מספר תלמידות, כולן מאותו ב"ס, שלומדות בכיתה מקדמת בבית ספר רגיל, באפיון התנהגותי רגשי. גילאי התלמידות: 7-8 ש'. הילדות תגענה לכיתה עם אמהותיהן, פעם בשבוע (יום א'), ותלמדנה בין השעות 8:00 ל-12:30. מדובר בסה"כ ב-6-7 אמהות ו-6-7 ילדות.

הצוות החינוכי כולל: מחנכת, סייעת, מורה לשפה ופסיכולוגית בית הספר.

בתחילת התוכנית נערכת פגישה פרטנית עם כל ילדה והוריה, בנוכחות הצוות החינוכי, בה נקבעות ארבעת המטרות לשיפור מצבה של הילדה. מטרות אלו נקבעות ביחד עם הילדה לפי השיטה הנרטיבית בכלי המכונה מפגש "שיח מוגן" רב מקצועי (חובר ע"י ישי שליף).

"שיח מוגן"

היא דרך הדברות בטוחה בין גורמים הנמצאים במבוי סתום מבחינת התקשורת ביניהם. זהו שיח רב משתתפים המתנהל במשך כשעה וחצי בהסכמת המשתתפים ובו ישמע קולו של כל אחד. כאשר דנים בקשיים, כל אחד ידבר על עצמו, על ההתנהגות והשפעותיה עליו ולא ידבר על האחר, על האדם, על התלמיד מבלי ליצור הכללות. תינתן תמיד הזדמנות לתלמידה לפתוח את הסבב אולם אם היא מעדיפה לדבר בסוף הסבב או לעיתים אף לא לדבר כלל, נאפשר לה זאת.

חמשת השלבים של שיח מוגן הם:

שלב 1: יכולות- כל אחד יתאר במספר מילים את היכולות של הילדה.

שלב 2: מכשולים/דאגות- כל אחד יסביר בקצרה מה הם הדברים שמהווים מכשול או מונעים מהיכולות לבוא לידי ביטוי או להתפתח יותר ואיך המכשולים האלו משפיעות עליהם.

שלב 3: סיעור מוחין- כל אחד יעלה רעיונות לגבי פתרונות מעשים לסיוע בהתמודדות עם הקשיים.

שלב 4: אחריות- כל אחד מחליט על מה, מתי, ואיך לוקח על אחריותו.

שלב 5: הידהוד- כל משתתף אומר מילה או משפט על מה נגע בו במפגש.

מדי יום ראשון הילדות תגענה עם אמהותיהן לכיתה.

- א. תפתחנה את הבוקר בתפילה משותפת בליווי הצוות החינוכי, ותאכלנה ארוחת בוקר קלה בסיומה.
- ב. בהמשך הילדות ואמהותיהן תשבנה במליאה ביחד עם הצוות החינוכי ובהנחיית פסיכולוגית המסגרת, שם ידונו על מה התרחש במהלך השבוע דרך בדיקת "מדרגות ההצלחה".

"מדרגות ההצלחה"

היא תוכנית עיצוב התנהגות המבוססת על מעקב וחיזוק יומיומי של מספר התנהגויות שנבחרו, בשיתוף האם והבת, לעיצוב. ההתנהגויות לעיצוב מנוסחות באופן חיובי כאשר ישנן שלוש הגדרות לתוצאה אפשרית: הצלחתי/השתדלתי/אנסה שוב.

המפגש יערך ע"פ העקרונות של "הראיון הנרטיבי".

"הראיון הנרטיבי"

מתבצע על ידי המטפל מעמדת האי-ידיעה, בה הוא לא לוקח את המושגים של המטופל כמובנים מאליהם, ומתיימר להבין מה המטופל רוצה לומר. אנשים שונים מיחסים משמעת שונה לאותו מושג. על המטפל להתמקד בדברי המטופל תוך הקשבה זהירה ומנתב את דבריו על פי הדיבור של המטופל. עליו להשתמש בשפה הקרובה ביותר לשפתו של המטופל ללא מילוי סדקי הסיפור על ידי השערותיו. כאשר המטפל בעמדת "הלא יודע" מתעוררת בו סקרנות כיוון שאינו ממלא את הפערים התוך-סיפוריים עם ידיעותיו, אמונותיו והסכמות שלו, הוא מעוניין לקבל תמונה סובייקטיבית של המטופל. עליו לשאול את המטופל אם מה שהובן מתאים לרגשותיו ואמירותיו בידיעה שלעתים לא תיווצר זהות בשל העובדה שהמטפל משתמש בהקשרים, ניסיון, ידע והבנה מוקדמת שלו. המטופל מוזמן לתקן את המטפל כדי להתקרב להתאמה.

- ג. במהלך השיעור השני האמהות תשבנה במפגש קבוצתי בו יבוצע "חקר מוקיר" על אמהותן, ותעלנה שאלות להתייעצות הדדית בהנחיית פסיכולוגית בית הספר. הילדות תלמדנה בכיתתן בזמן זה.

"חקר מוקיר"

היא גישה לשינוי בתוך מערכת אנושית-שנולדה והתפתחה בתוך העולם של פיתוח ארגונים-גישה שמבוססת על שאלות ושיח לגבי נקודות החוזק, הצלחות, ערכים, תקוות, וחלומות של האדם/ארגון. מהות הגישה היא ניהול "חקירה מוקירה" על מה שנותן חיים/מהן נקודות האור של המערכת כשהיא מתפקדת במיטבה. החקר המוקיר מתמקד במה שעובד בתוך הארגון ובמה שתורם להצלחות הקיימות במקום להתמקד בבעיות העולות. הגישה מתבססת על 8 הנחות יסוד 5 עקרונות. חמשת העקרונות הם:

- השפה מעצבת את המציאות.
- עצם תהליך החקירה מחולל שינוי.
- העולם רב סיפורי ולכן ניתן לבחור מה לחקור.
- הדמיית העתיד מזמינה מעשים לקראת מימוש.
- שאלות חיוביות מזמינות שינוי חיובי.

שמונה הנחות היסוד הן:

- בתוך כל מערכת משהו עובד היטב.
- מוקד תשומת ליבנו הופך למציאות שלנו.
- המציאות נוצרת בתוך רגע וקיימות אפשרויות רבות למציאות.
- שאלת שאלות בתוך קבוצה משפיעה על הקבוצה.
- אנשים חשים יותר ביטחון במסע לקראת העתיד כשהם לוקחים איתם חלקים מהעבר.
- כשלווקחים איתנו חלקים מהעבר, מומלץ לקחת את הטוב ביותר.
- חשוב לתת מקום מכובד להבדלים.
- השפה בה אנו משתמשים יוצרת את המציאות שלנו.

ד. השיעור השלישי הוא שיעור שפה שבמהלכו כל אם תשמש כחונכת לבתה. חונכות זו תתאפשר דרך הכנה מוקדמת של האמהות על ידי המורה לשפה. בנוסף, בכל שבוע אחת מהאמהות תשמש לה לסייעת במהלך השיעור, באותה השיטה של הטרמה מקדימה.

ה. השיעור האחרון יוקדש למשחק משותף בין כל ילדה ואמה, משחק קופסה לפי בחירה מתוך מאגר המשחקים הכיתתי (נפנה למועצה המקומית להגדלת המלאי המשחקי). כללי המשחק הם שיהיה משחק נטו ללא הטפות מוסר, ללא מטרה לימודית פורמלית, אלא הנאה ללא דאגות. בכך מסתיים היום המשותף.

מעבר לכך מתוכננים ארבעה מפגשים עם ההורים מהלך השנה:

- ראיון הורה/ילדה
- מפגש כעבור חודש להערכת המצב.
- מפגש כעבור חודשיים למעקב.
- מפגש סיכום שנה.

תקציב: על בסיס שבועי.

א. שעות פסיכולוג:

- הנחיית קבוצות-2 ש'
- הכנות-1 ש'/2 ש'
- מעקב-1 ש'

סה"כ- 4 ש' /5 ש'

ב. שעות מנחות:

- מעקב "מדרגות ההצלחה"- 3 ש'
 - נוכחות והכנות שעת משחק- 1 ש'
 - מעקב שבועי מול הפסיכולוג-1 ש' /2 ש'
- סה"כ- 5 ש' /6 ש'

שעות מורת שפה:

הנחיה- 1 ש'

הכנות- 1 ש' / 2 ש'

סה"כ- 2 ש' / 3 ש'

משחקים: ? שקלים.

פרויקט אמהות וילדות-ראיון

מראיין: ישי שליף – מנהל שפ"ח מודיעין עילית

משתתפים: חימנה סנרמן, אמא של אחת הילדות, מורות הכיתה בתיה אבלס ומילכה בויאר

ישי: איך קוראים לפרוייקט?

חימנה: אמהות וילדות

אמא: עקב חוסר טיפול מאמהות או חוסר הבנה של אמהות הוקמה תוכנית של אמהות וילדות – רעיון מצויין שצריך לפתוח בכל הארץ. מחזק, מביא רעיונות, רואים פירות ההשקעה.

ישי: מה התוכנית?

אמא: להגיע בבוקר ב-8:30-9:30 בימי ראשון, משוחחות על כל מיני דברים, רעיונות

כל אמא מביאה את הדעה שלה, איך אפשר לפעול בבית.

9:30-10:30 שעת משחק עם הילדות שמביא לנו המון

ישי: שעת משחק?

אמא: ישובים עם הילדות, רק איתם רק הילדה, זה מחזק את הקשר, גם אמהות מנצלות את הזמן למה שהן לא מגיעות לעשות בבית, זה נותן הרגשה טובה לילדה.

ישי: איזו הרגשה טובה?

הילדה יודעת שהשקעת משהו בשבילה, עושה לה טוב, מרגישה יותר טוב, מצליחה יותר.

ישי: במה?

אמא: יותר בטחון עם חברות, בטחון שיכולה יותר ומצליחה יותר, תלוי איך אמא מגיבה לילדה שהצליחה ולא הצליחה.

יש הדרכה לפני כן לראות דברים בכיוון חיובי

ישי: מה פירוש?

אמא: לא משנה על מה מדברים לתת הרגשה חיובית ורעיונות חיוביים. יוצאים לכיוון חיובי, משפיע בבית אפילו לגבי ילדים אחרים.

ישי: האם יש אינטראקציה בין האמהות והילדות?

מורות: מכון שלא, השולחנות מול הקיר.

ישי: זה לא רלוונטי שיש עוד אמהות?

מורות: זה נותן תמיכה שעושות ביחד. שדר זה בסדר מבחינת כולנו.

אמא: זה מחזק אותנו. אם כולם מגיעים זה סימן שזה שווה.

ישי: זה עושה לכן עוד משהו שיש שם עוד אמהות?

אמא: לכמה זה מחזק את הקשר עם הילדה שלהן. לפעמים מסיימים משחק אחר ואז אמא מסובבת ראש ורואה איך אחרות משחקות וזה מחזק.

בתיה: זה נותן תקווה שדברים יכולים להשתנות.

אמא: מפעילים ברקע טייפ עם משהו נחמד וזה נותן פרטיות לכל אחד.

מילכה: שנה שעברה את (האמא) שחקת לבד, מה ההבדל?

ישי: מה ההבדל בין שנה שעברה להשנה?

אמא: מחזק לבוא ולטפל בילדה יותר במסירות.

ישי: איך לילדה?

אמא: חשבה שהיא הילדה השחורה, בבידוד, הקימו לנו תוכנית פרטנית והיתה בודדת ומה עושה היום, אולי התביישה.

ישי: והיום?

מרגישה טוב שכל האמהות מגיעות.

מילכה: המקצוע הכי אהוב על הבנות המשחק עם אמהות

ישי: איך אתן נערכות לתוכנית?

בתיה: יום עמוס, הבנות באות במצב רוח טוב. ילדה שאמה לא באה באותו יום מפורקת.

גם האמהות מצפות מאיתנו ליחס אחרי התוכנית.

מורה: נושא הגבולות בעייתי.

חימנה: לא מביאים ממתקים, היתה תחרות מי הביאה חבילה

ישי: האם יש השפעה על הפנמת גבולות?

מורה: ילדה שהיתה מגיעה ב-8:30 עם אמא והעמדנו גבולות, זה עבר גם לשאר הימים.

חימנה: עומס למורות.

בתיה: עושות השלכה הלאה

מילכה: נוצר הרבה אמון (בין המורות לאמהות) וקל יותר לשים גבולות של בית ספר

דוגמא מהצד – שיחות עם הורים מהבית, מתי לשוחח שיתאים לי ולהורים. חזרתי לפני שבועיים מחופשת לידה

והורים קבלו את הזמנים שכתבתי בהן אוכל לקבל טלפונים. אמא שפנתה בקשה רשות בזמן אחר.

נקודה שהפתיעה – ישבנו חימנה (הפסיכולוגית) וכל אמא בנפרד על 4 מדרגות הצלחה של הילדות (תוכנית

התנהגותית). גיליתי שהאמהות מכירות את הבנות לכל הפרטים, במקום הן חשבו על נקודות הכי משמעותיות.

חימנה: זה קיצר את זמן הישיבה.

אמא: חלק מהנקודות הייתי צריכה בשנים קודמות לעבוד עליהן הרבה יותר. זה נכון גם לחיובי וגם מה שצריכה

להשתפר.

ישי: איך הגעתם לכזאת מהירות ודיוק?

אמא: בזכות חימנה.

ישי: מה במה שחימנה עשתה?

אמא: השיחות והכיוון. כל אמא חושבת יותר בשביל הילדה, איך לתפוס אותה, איך לעקוב את העניין.

ישי: השבוע לדוגמא?

חימנה: נתתי הנחייה שכל אחת תגיד משהו חיובי על השניה. לשמוע דבר טוב על עצמינו, דבר טוב מחזק אותנו,

מראה שהנה אני משתדלת ואפילו אחרים רואים תוצאה.

ישי: איך התוכנית משפיעה לכל השבוע?

בתי: הבנות כ"כ עמוסות.

מילכה: שתוף פעולה עם הורים, מאיפה בא ואיך לפנות לילדה. קבלנו עצות מהורים איך להגיע לילדה. מאמא אחת – תספרו, מאמא אחרת – תתעלמו. יכולה להרים טלפון מה קרה ומיד אקבל תשובה.

זה תוכנית שיוצרת תקשורת – שיתוף פעולה – אימון.

האמהות בטוחות יותר במה שעושות, בטוח שזה בסדר.

מילכה: אמא אחת הגיעה מאוימת, לא היה צריך הרבה והדברים הופשרו.

ילדה הגיעה מפורקת – התקשרתי לאמא, לא היתה לנו דיעה שווה, ותוך כמה דקות הגענו לעמק השווה.

ישי: ומה זה עשה לכן?

בתי: תקשורת זורמת, יותר אפשרות עבודה עם הילדה. אמא תתן גיבוי. גם אם אעניש בכיתה אמא תחזק. חוץ מזה

שהבנות רואות שמכירות את האמהות, אח"כ שילדה באה ומספרת על אמא מרגישה יותר נח. גם מקרב התקשורת ביני לבין הילדה.

בשעת משחק – עושות סבב אומרות בוקר טוב, מילה שתיים על הילדה, על מראה, לילדה יותר נח ונעים וקל.

חימנה: צריך רק לצלם את הפנים של הילדות שפותחות את הדלת לאמהות.

מילכה: פחות משחק כפול של הילדות, אין שימוש באפילו אמא שלי מרשה.

ישי: חימנה, מה יש לך להוסיף?

חימנה: קשה לי לדבר מרוב התרגשות. לדעתי צריך לציין את המסירות של הצוות המקצועי.

ישי: את יכולה לפרט?

חימנה: לא צריכה לדאוג לכלום, פותחים דלת שיושבים עם האמהות, דואגות לשתיה עוגיות. בסיום המפגש מלוות את

האמהות לכיתה. הם עומדות בלוח זמנים, אם יש קושי מסויים מודיעים לי ופותרים יחד. התקשורת זורמת גם בינינו.

תחושה של עבודה עם אנשים בוגרים ושותפים. זו התוכנית שלנו, כל אחת לקחה את החלק שלה. וגם בית הספר

מתחשב. אפילו אמהות שהיה קשה להן להגיע ההנהלה דרשה.

המנהלת ורביקה סבו רכזת החינוך המיוחד, כל בקשה מתקבלת – מילוי מקום בשבילה.

מילכה: וחימנה אמרה אל תשכחי לשאול אותה על מה טוב ושישבנו עם הילדה היום לא עצוב, אז ציירנו גם שמח וגם

עצוב ומקום באמצע לשניהם.

ישי: איך היה המפגש זה לעומת אחרים?

אמא: מחזק. התחשבות בכל עצות של ביה"ס, חימנה והמורות מסבירות איך לעבוד ולתפוס ביחד, מרגישה שכולם פה

לעזור לי ולילדות במקסימום שרות פסיכולוגי וכולם מתגייסים.

לא נראה לי שיש כזה שרות בערים אחרות שמתחשבים ככה בילדות.

בתי: התגייסות, תקציב, צוות פסיכולוגי

אמא: כל אחד נותן את כל הנשמה שלו. בשמחה איך לעשות, ומתייעצים עם האמהות ולא עושים רק דברים על דעת

עצמן, כל אחד מתחשב בשני.

מילכה: הדרכה מסיבית מחימנה אנחנו מקבלים מכל הצמתים. אין מצב שכל אחד מושך לצד שלו לאותו ראש וכיוון.

אפילו עניין כספי המועצה התגייסה ונתנה איזה שהוא תקציב.

חימנה: לא היה משהו שמפקפק בעשייה הזו.

מילכה: פגשנו אמא ויודעת שזה יעזור לה בעתיד. אם כל יום ראשון שעברה היא שמחה, וזאת אמא שקשה לה לבוא.

חימנה: אנחנו צריכים לחשוב לקראת סוף שנה, אמא אחת אמרה, הבת שלי מביאה תעודה כשהיא מסיימת שנה. ומה איתי? נעשתה כאן עבודה אמיתית שהיא יותר מכל תעודה. אבל נחשוב בכיוון זה בסוף השנה.

תודות:

גב' אביבה זלצברג- מפקחת ח"מ ארצית של החינוך העצמאי.

גב' מרים פוזן- מנהלת ביה"ס.

גב' רבקה סבו- רכזת חינוך מיוחד.

גב' מילכה בויאר- מחנכת הכיתה.

גב' בתיה אבלס- מורת הכיתה.

גב' תרצה יערי- מורת שפה.

שתרמו רבות להצלחת הפרויקט, בתמיכה ואמן שנתנו בנו.